

TIC - STRATEGIE INTERACTIVĂ ÎN FORMAREA ATITUDINILOR INTERPRETATIVE

Viorica OBOROCEANU, dr. în științe ale educației, lector universitar

<https://orcid.org/0000-0003-2591-0927>

Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, din Chișinău, Republica Moldova

CZU: 373.3:004.4

DOI: 10.46727/c.04-05-11-2022.p156-162

Rezumat. Textul este un factor - reper în formarea atitudinilor interpretative, el se pretează unei examinări funcționale. Pentru elevi, textul literar este o sursă originală de informare prin raportarea ideilor și valorilor proprii la cele transmise de text, prilejuindu-le totodată o gamă complexă de emoții și sentimente prin întâlnirea cu situații de viață care ilustrează diferite tipuri de comportamente umane.

Utilizarea TIC în receptarea textului literar permite să abordăm individual elevul, folosind sarcini pe mai multe niveluri; implică fiecare elev într-un proces cognitiv activ; îl învață să găsească, să selecteze și să folosească informații pentru a rezolva varii situații; încurajează formarea atitudinii elevului față de textul literar din perspectiva principiilor educației literar-artistice, lansează un sistem de valori.

Cuvinte-cheie: text literar, receptare, interpretare, atitudini, atitudini interpretative, TIC.

Summary. The literary text is par excellence generator of attitudes. The text is a landmark factor in the formation of interpretative attitudes, it lends itself to a functional examination. For students, the literary text is an original source of information by relating their own ideas and values to those transmitted by the text, at the same time giving them a complex range of emotions and feelings by encountering life situations that illustrate different types of human behavior. The use of ICT in the reception of the literary text allows us to approach the student individually, using multi-level tasks; involves each student in an active cognitive process; teaches him to find, select and use information to solve various situations; encourages the formation of the student's attitude towards the literary text from the perspective of the principles of literary-artistic education, launches a system of values.

Key words: literary text, reading, reception, interpretation, cognition, attitudes, interpretative attitudes, ICT.

Secolul al XXI-lea este secolul integrării active a tehnologiilor informaționale și comunicaționale în procesul de învățare. Tehnologia informației devine o parte integrantă a vieții moderne, comunicarea fiind unul dintre ingredientele principale pentru reușită. O bună comunicare vizează înțelegerea informației, dobândirea de noi abilități, formularea/punerea de întrebări și transmiterea informațiilor cu ușurință. Astfel, aplicarea TIC extinde posibilitatea de activitate independentă, formează deprinderea activității de cercetare, oferă acces la diverse sisteme de referință, biblioteci electronice, alte resurse informaționale, și în general, contribuie la îmbunătățirea calității educației.

Curriculum național: învățământul primar stipulează competențele specifice disciplinei integrate Limba și literatura română: *Receptarea mesajului oral în situații de comunicare, manifestând atitudine pozitivă, atenție și concentrare; Receptarea textelor literare și nonliterare prin tehnici de lectură adecvate, dând dovadă de citire corectă, conștientă, cursivă și expresivă; Gestionarea experiențelor lectorale în contexte educaționale, sociale, culturale, dând dovadă de interes și preferințe pentru lectură* [2, p.18] din care deducem că, formarea și dezvoltarea competenței de comunicare reprezintă folosirea limbajului ca instrument pentru a împărtăși și a

colecta informații, a schimba idei și a explora în mod deschis o varietate de perspective, adaptând stilul și conținutul fiecărui individ.

Strategia didactică este modalitatea eficientă prin care profesorul îi ajută pe elevi să accedă la cunoaștere și să-și dezvolte competențele de comunicare, aptitudinile, sentimentele și emoțiile. Ea se constituie dintr-un ansamblu complex și circular de metode, tehnici, mijloace de învățământ și forme de organizare a activității, complementare, pe baza cărora profesorul elaborează un plan de lucru cu elevii, în vederea realizării cu eficiență a învățării. Ioan Cerghit subliniază faptul că *“strategiile schițează avantajul modalităților practice de atingere a țintei prevăzute și au valoarea unor instrumente de lucru”* [1, p.273]. El atribuie conceptului de strategie didactică patru conotații care se întregesc reciproc: “mod integrativ de abordare și acțiune”; “structură procedurală”; “înlănțuire de decizii”; “o interacțiune optimă între strategii de predare și strategii de învățare” [Idem, p. 274].

În contextul mediului de învățare, copilul își exteriorizează capacitățile intelectuale, priceperile, deprinderile, aptitudinile, sentimentele și emoțiile (vezi Figura 1), care ne confirmă trăirile elevului în mediul de învățare.

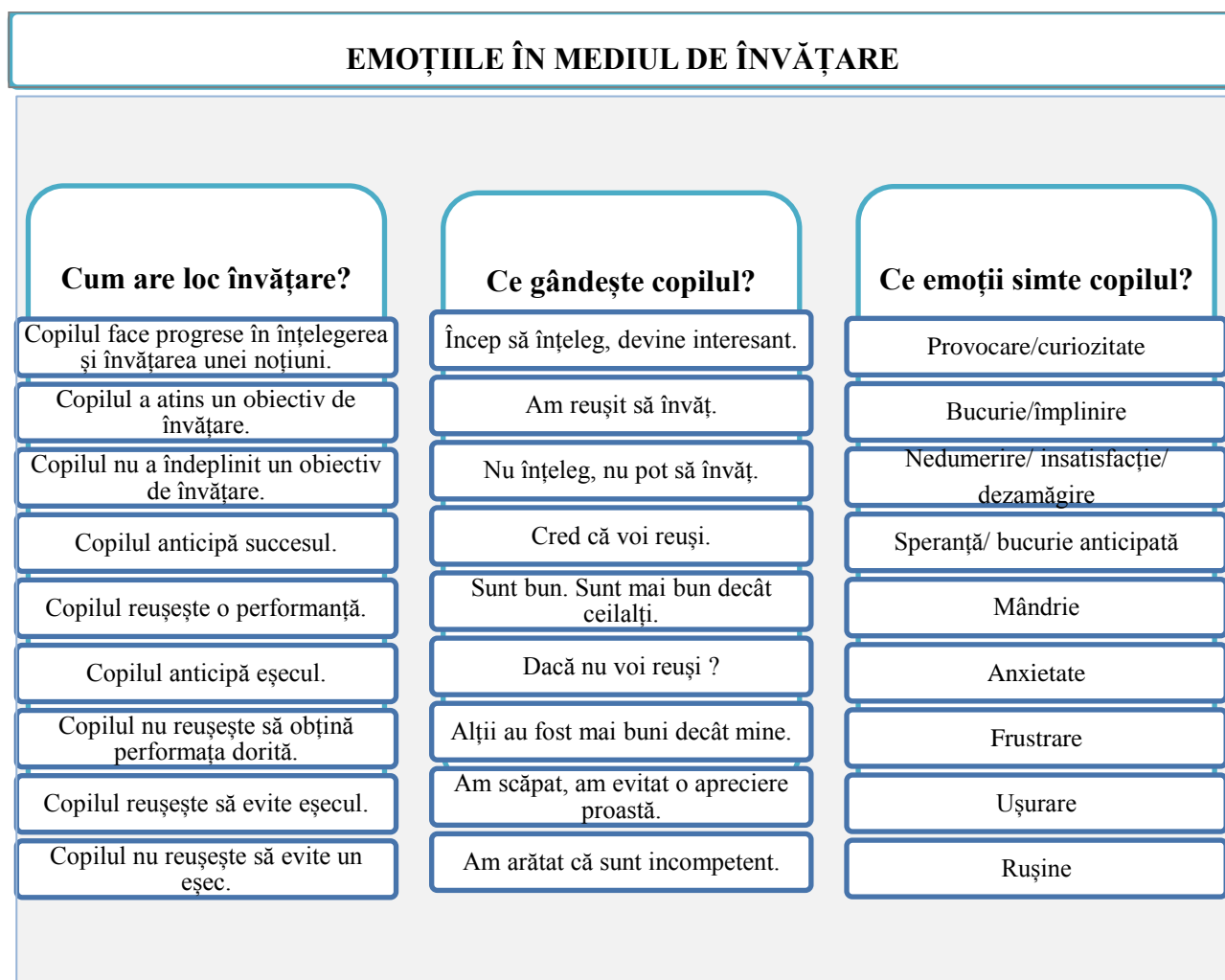

Figura 1. Emoțiile în mediul de învățare

Utilizarea TIC în receptarea textului literar permite să abordăm individual elevul, folosind sarcini pe mai multe niveluri; implică fiecare elev într-un proces cognitiv activ; îl învață să găsească, să selecteze și să folosească informații pentru a rezolva varii situații; încurajează formarea atitudinii elevului față de textul literar din perspectiva principiilor educației literar-artistice, lansează un sistem de valori. Folosirea sistematică a strategiilor de interacțiune între participanții la activitate, presupune desfășurarea unor relații de comunicare eficientă și constructivă în cadrul cărora, toți cei care iau parte la discuții, să obțină beneficii în planurile cognitiv, afectiv-motivațional, atitudinal, social și practic-aplicativ. Este vorba de o acțiune reciprocă de influențare cognitivă, socială și afectivă în cadrul grupurilor, deoarece strategiile interactive de grup dezvoltă o relație dinamică, de comunicare și de schimb de informații între indivizi, relație care depinde de influențele, conduitele, conflictele socio-cognitive desfășurate în sintalitatea grupului. În acest context, implementarea TIC în receptarea textelor literare se menționează ca una din cele mai eficiente modalități de formare a atitudinilor interpretative, deoarece TIC este un ansamblu de instrumente și resurse tehnologice aplicate pentru a comunica, a crea, a difuza, a stoca și a gestiona informația indicată pentru procesul didactic.

Mediul online a eliminat creta și buretele, dar folosirea de instrumente digitale le permite profesorilor să își prezinte informațiile într-un mod mai variat. Utilizarea TIC face posibilă realizarea de lecții:

- la un nivel estetic și emoțional înalt (animație, muzică);
- asigură vizibilitate;
- atrage o cantitate mare de material didactic;
- crește volumul de muncă prestată în lecție de 1,5-2 ori;
- asigură un grad ridicat de diferențiere a pregătirii (abordarea individuală a elevului, folosind sarcini pe mai multe niveluri).

Elevul care stăpânește abil și eficient tehnologiile informațiile are un nou stil de gândire, abordează evaluarea problemei apărute și organizarea activităților sale într-un mod fundamental diferit. Cu cât elevii învață mai devreme despre posibilitățile TIC, cu atât mai repede vor putea profita de cele mai noi metode de obținere a informațiilor și de transformare a acestora în competențe. Posesia acestora este pusă la egalitate cu calități precum capacitatea de a citi și de a scrie. În cadrul orelor de limba și literatura română, un accent important se pune pe lectură, aceasta fiind o reală sursă de informare, de formare a tinerei generații. Elevii învață să utilizeze textul, care îi ajută să găsească informații specifice unor domenii de cunoaștere diverse sau privitoare la realitatea cotidiană și îl „savurează” în timpul liber. Cu ajutorul TIC profesorul poate transforma textul dintr-un obiect static într-unul dinamic.

▪ **Softurile educaționale** reprezintă niște produse softare, disponibile în diverse formate care pot fi utilizate pe calculator și care reprezintă, de obicei, cu caracter multimedia interactiv, subiecte, teme, lecții, cursuri, unități de învățare etc., fiind alternative în raport cu metodele educaționale tradiționale [4]. Softurile educaționale pentru Limba și literatura română sunt programe atrăgătoare, fiind coerente ca imagine și text, au menirea să provoace elevii din punct de vedere cognitiv, motivându-i să fie activi în procesul de învățare.

▪ **Classroomscreen** [<https://classroomscreen.com>] cuprinde aplicații pentru organizare/prezentarea informațiilor; un instrument web gratuit, o tablă digitală care vă permite, pe lângă adăugarea de texte, să faceți cursurile mai interactive, instrument apropiat de o tablă obișnuită, include 19 widget-uri pentru a crea așteptări clare pentru elevii dvs., pentru a vă sprijini gestionarea timpului, pentru a colecta feedback și multe altele.

Una dintre cele mai noi completări este capacitatea de a efectua un sondaj de ieșire digital. Pur și simplu introduceți o întrebare în partea de sus și cereți elevilor să treacă pe lângă tablă sau computer și să atingă/dea clic pe fața zâmbitoare care reprezintă sentimentele lor în legătură cu întrebarea.

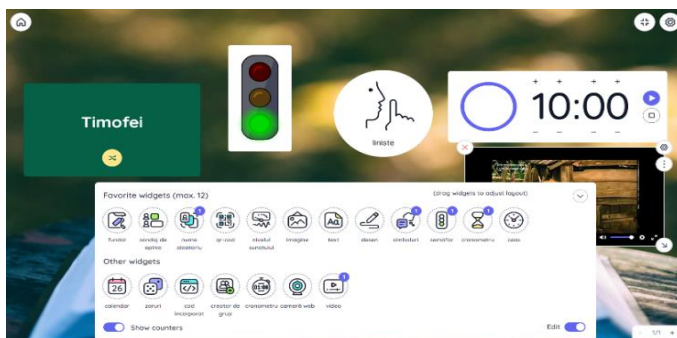
▪ **Filmul** este o parte a metodei audiovizuale ce reprezintă o alternativă inovatoare, realizând un raport eficient dintre lecția tradițională și modernă. Manualele nu au întotdeauna imagini colorate, cromatica este monotonă, dar un film include text, imagini, sunet ce dezvoltă competențele de ascultare și recepționare a mesajului. Când decide să prezinte un film la lecție profesorul trebuie să țină cont de anumite criterii:

- conținutul filmului să vizeze obiectivele lecției;
- filmul să fie adecvat pentru vârsta elevilor;
- mesajul filmului să fie clar pentru elevi;
- secvențele de film să nu fie de lungă durată;
- să se selecteze fragmentele de film în așa mod ca să fie evidente intriga, locul acțiunii, rolul și tipul personajelor etc.

Pe lângă elementele tehnice de care trebuie să țină cont profesorul când ia decizia să prezinte un film în cadrul lecției, corespunzător este să enunțe pentru elevi sarcini pe care aceștia să le realizeze în timpul vizionării filmului, făcându-și notițe pe caiet, de exemplu:

- se oferă afirmații adevărate și false despre film, iar elevii să depisteze care dintre ele sunt adevărate și care sunt false;
- să identifice personajele din film;
- să observe relația dintre personaje;
- să identifice statutul social al personajelor;
- să stabilească locul și timpul desfășurării acțiunii;
- să remarce aspectul fizic și moral al personajelor;
- să identifice tema și mesajul filmului.

După vizionarea filmului profesorul are posibilitatea să ghideze elevii într-o discuție constructivă, solicitându-le să răspundă la întrebări de tipul:

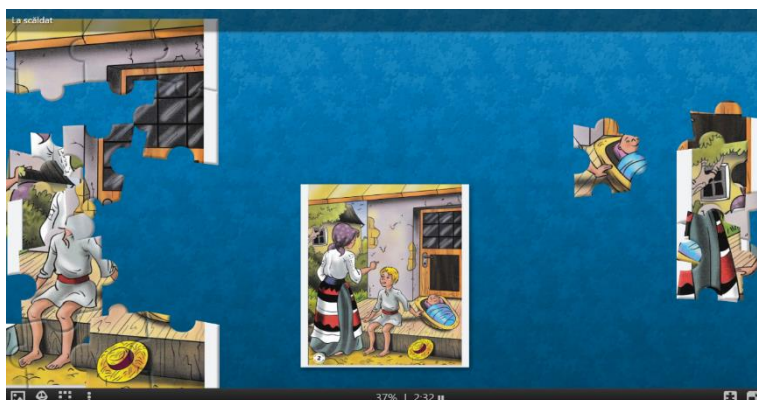
- Ce te-a impresionat în timpul vizionării?
- Ce nu ți-a plăcut?
- Care este, după părerea ta, cel mai important fragment din film, de ce?
- Ce actor sau actriță ai fi ales pentru rolul...?
- Ce ai învățat de la acest film?
- De ce se merită sau nu să vizionezi acest film?
- Ce se pierde sau se câștigă când se ecranizează un film după o operă literară?

Profesorul poate solicita elevilor să lucreze individual sau în grup la sarcini de tipul:

1. Scrie cinci întrebări pentru un personaj din film.
2. Scrie trei sfaturi pentru personajul principal.
3. Descrie rolul personajului negativ în desfășurarea acțiunii.
4. Construiește un dialog din opt replici dintre personajul pozitiv și negativ.
5. Precizează calitățile și defectele de caracter ale unui personaj.
6. Convinge-l pe colegul de bancă, aducând trei argumente, că se merită sau nu se merită să vizioneze acest film.

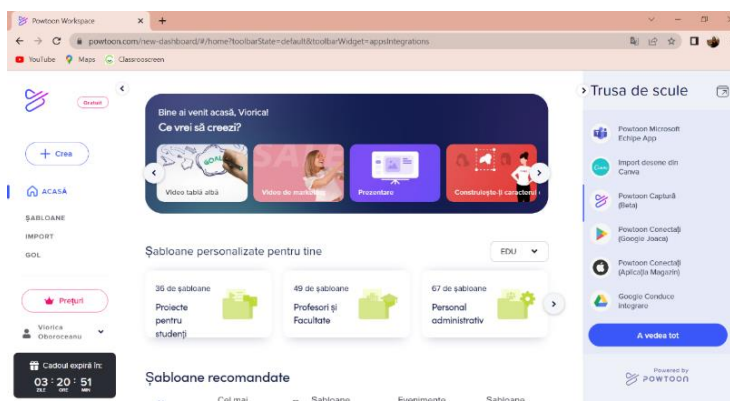
▪ Jigsaw Planet

[www.jigsawplanet.com] este o aplicație care ne ajută să creăm puzzle-uri. Avem posibilitatea de a încărca o fotografie, de a seta dificultatea puzzle-ului, adică numărul de elemente și timpul de rezolvare.

Folosită ca strategie euristică, reprezintă organizarea proiectivă a unei situații educaționale prin parcurgerea căreia elevul își consolidează o serie de informații acumulate. De asemenea, elevii își manifestă inițiativa, răbdarea, îndrăzneala și curajul în rezolvarea unei enigme. Jocul didactic angajează în activitatea de cunoaștere, cele mai importante procese psihice, având, în același timp, un rol formativ și educativ. <https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=03a17d131ff6>

▪ **Powtoon** este o platformă online pentru crearea de scurte prezentări video. Powtoon oferă oricui posibilitatea de a crea videoclipuri și prezentări profesionale. Puteți selecta dintre biblioteci fără drepturi de autor de animație, videoclipuri live-action,

imagini, fundaluri proiectate, coloane sonore și grafică în mișcare sau puteți utiliza propriul conținut vizual și voce off. Elevii pot crea prezentări video animate de calitate pentru a-și arăta înțelegerea unui anumit subiect. Profesorii își pot crea propriile Powtoon ca o abordare alternativă a subiectelor de predare.

În concluzie, putem menționa că profesorul este acum nu doar o sursă de cunoștințe, ci și un manager al procesului de învățare. Strategiile didactice interactive (de predare-învățare-evaluare) oferă ocazii benefice de organizare pedagogică a unei învățări temeinice, ușoare și plăcute, în același timp, cu un pronunțat caracter activ – participativ din partea elevilor, cu posibilități de cooperare și comunicare eficiente.

Utilizarea tehnologiilor informaționale facilitează formarea atitudinilor interpretative prin texte literare, cristalizată prin exteriorizarea verbală, mimică sau gestuală a poziției /stării individului, generată de mediul educațional. Înțelegerea și interpretarea textelor devine mai accesibilă, trezește o atitudine pozitivă față de comunicare și a încrederii în propriile abilități de vorbitor și ascultător, dezvoltă interesul față de comunicare, cultivă atitudini pozitive pentru dezvoltarea personală, stimulează gândirea autonomă, reflexivă și critică, căci scopul școlii nu este numai acela de a dobândi informații din diferite domenii, ci și acela de a le permite elevilor să gândească critic, să își exprime opiniile sau sentimentele într-un cadru sigur și să formeze relații.

Bibliografie:

1. CERGHIT, I., Sisteme de instruire alternative și complementare. Structuri, stiluri și strategii. București: Editura Aramis, 2002, p.273
2. Curriculum național: învățământul primar, Aprobate la Consiliul Național pentru Curriculum

(Ordinul Ministerului Educației, Culturii și Cercetării nr. 1124 din 20 iulie 2018) Chișinău. 2018., p.18

3. GOLUBIȚCHI, S., OBOROCEANU, V., Particularitățile textului literar în clasele primare. În: *Simpozion Internațional : RESPONSABILITATE PUBLICĂ ÎN EDUCAȚIE, Ediția a IX, 9-10 decembrie 2017*. Constanța: Editura CRIZON. 176p. pp.139-142. ISSN 2066-3358.
4. VLADA, M. Noi tehnologii de e-learning, Conferința Națională de Învățământ Virtual, CNIV, Soft are educațional, Editura Universității din București, 2003, ISBN 973-575-822-9

PERSPECTIVE DE REALIZARE A EVALUĂRII COMPETENȚELOR ȘCOLARE

Cornelia ONOFREI, prof. Școala Gimnazială Nr. 3 Galați, România

<https://orcid.org/0000-0001-7977-425X>

CZU: 373.091.27

DOI: 10.46727/c.04-05-11-2022.p162-168

Rezumat. Evaluarea este o parte integrantă a predării - învățării, oferind, în primul rând, profesorilor și elevilor informațiile necesare pentru dezvoltarea optimă a procesului educațional. Importanța abordării evaluative devine din ce în ce mai pronunțată și recunoscută ca fiind direct legată de reforma educațională din România.

Cuvinte-cheie: evaluare, măsurare, descriptori de performanță.

Summary: Assessment is an integral part of teaching - learning, primarily providing teachers and students with the information needed for optimal process development. Importance evaluative approach is becoming increasingly pronounced and recognized as directly linked to the educational reform in Romania.

Keywords: assessment, measurement, performance descriptors

Activitatea pedagogică cuprinde pe lângă acțiunile proprii – proiectare / anticipare, organizare, conducere, procese de instruire și educație – și acțiuni întreprinse cu scopul de a constata efectele propuse ca și felul în care activitatea și-a atins scopul.

Evaluarea în învățământ este o problemă veche cu conotații noi, un subiect controversat, în special, datorită încărcăturii sale morale (prin evaluare se realizează clasificări și selecții, se dau „verdicte” și se hotărăște soarta unor oameni).

Evaluarea este o activitate didactică complexă, parte esențială a procesul instructiv – educativ. Ausubel privea evaluarea ca fiind punctul final într-o succesiune de evenimente care cuprinde următorii pași: stabilirea scopurilor și a obiectivelor pedagogice, proiectarea și executarea programului de realizare a scopurilor, măsurarea rezultatelor aplicării programului. Rolul procesului de evaluare este de a cunoaște efectul activității realizate, astfel încât pe baza rezultatelor obținute acțiunile asupra subiectului să poată fi ameliorate, dar și perfecționate la timp. Procesul evaluativ trebuie privit în același timp și ca un punct de pornire, deoarece activitatea este adaptată nevoilor de educație și posibilităților reale de a le satisface, acțiunea de învățare fiind bazată pe o structură ciclică în care evaluarea are funcție reglatoare.

"A evalua" face trimitere la multe verbe, dar sinonimia cu acestea este, adesea, imperfectă: *a aprecia, a considera, a constata, a estima, a cântări, a măsura, a nota, a observa, a valida*; se evaluează